

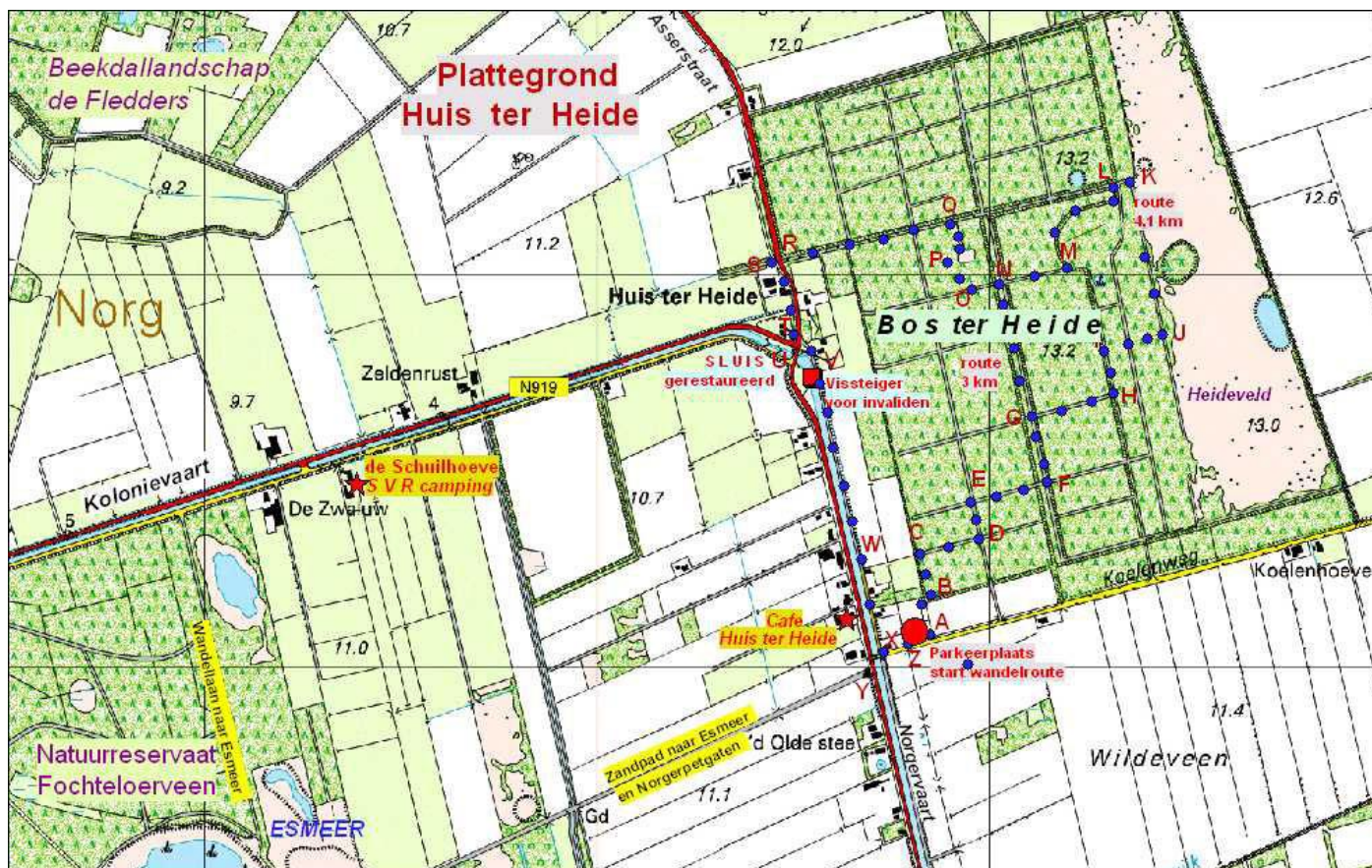
Wandelroutes Huis ter Heide

Woord vooraf.

Wandelen rond Huis ter Heide is wandelen in een natuurlijke omgeving. Dit betekent dat u niet over geplaveide lanen loopt maar over zandpaden waar de natuurlijke laagten zich na een regenbui nog wel eens willen vullen met water en de paden dus niet overal even droog zijn. Goed schoeisel is dus een vereiste en bij nat weer is het aan te raden om laarzen aan te trekken. De route is onder normale omstandigheden ook goed te lopen met kinderen, mits deze oud genoeg zijn om zelfstandig de tocht te kunnen volbrengen.

Met een wandelwagen kan alleen wanneer de paden voldoende droog zijn, en wanneer de wagen is voorzien van grote wielen met brede banden. Dus geen buggy.

Er zijn echter twee stukken in de route waar u met een wandelwagen in elk geval moeilijk langs kunt. Op de kaart tussen de punten G en N (het afkortingsdeel voor de route van 3,1 km) en tussen L en M, waar u over een wallepje moet dat niet al te breed is. U kunt dan rechtstreeks van L naar Q lopen over de laan.

De route voert door bossen welke in particulier bezit zijn en oorspronkelijk zijn aangeplant als productiebos. Het oorspronkelijk natuurlijke terrein is in rechthoekige stukken verdeeld, afwateringssloten zijn gegraven en met de vrijkomende grond zijn wallen gemaakt. De kavels zijn intern nog begreppeld om de jonge aanplant destijds niet te laten verzuipen.

Lanen zijn aangelegd om het bos te kunnen onderhouden en het hout af te voeren. Aan de natuurlijke ligging van het veld is echter niets gedaan zodat het bos relatief hoge en lage delen heeft, maar ook kromme begrenzingen langs vennen, dobben en broekbossen. Op dit moment doen de sloten en greppels geen dienst meer, daar de bomen al het water dat neervalt bitter nodig hebben om niet te verdrogen.

De route volgt grotendeels de reeds aanwezige paden met hier en daar een doorsteek tussen de bomen door. Algemeen mag gezegd worden dat de flora en fauna in dit gebied nog zeer gevarieerd is. Afhankelijk van het jaargetijde en het juiste moment kunt u verrassende ontdekkingen doen. Geen wilde konijnen of fazanten in de bosranden of weidevogels op de percelen ernaast. Die zijn verdwenen. Maar wel de bunzing, marters, een hermelijn een enkele vos bij veel geluk en vele roofvogelsoorten en ringslangen. Ringslangen komen zelfs voor in de tuinen van de bewoners langs de vaart. Ook de kleine hagedis kun je hier aantreffen. Vlinders in vele soorten, waaronder het heideblauwtje en een paar jaar geleden zelfs een oleanderpijlstaart.

In de bomen allerlei vogels van bossen, parken en tuinen. Ook het goudhaantje en dit jaar ook weer putters. In de herfst/winter op de velden rond het Esmeer en in de Fledders ontelbare ganzen. Vele soorten. In de bossen de

mooie mossen en varens, de vele soorten paddestoelen, velden met lelietjes der dalen, bosbessen, bramen en frambozen. Grote beuken en eiken die het voedsel leveren voor de vele muizen. U zult dit alles niet op een dag tegenkomen. En ook niet in een maand. Maar wat u wel elke dag tegenkomt is de zuivere lucht die hier nog waait, meestal uit zuidwestelijke richting over het grote Fochteloerveen. U kunt de wandeling dus ook gebruiken om even weer op adem te komen.

De route

We beginnen bij A, bij de rode punt op de kaart, waar een opslagplaats annex parkeerplaats is aangelegd. Dit terreintje wordt door de provincie gebruikt voor de tijdelijke opslag van bermmaaisel en zand wat vrijkomt bij het wegonderhoud. Dat is meestal in het voorjaar en najaar op doordeweekse dagen. In het weekend kunt u daar altijd uw voertuig kwijt.

Vanaf de parkeerplaats gaat u richting bos (B). De percelen links en rechts van dit gedeelte zijn nu (herfst 2002) nog als landbouwgrond in gebruik, maar in het plan voor de herinrichting Roden/Norg zijn deze percelen met bestemming natuurterrein opgenomen.

Bij B komen we via een doorsteek in de wal op een bospad. Op de hoek staat een kersenboom, niet de enige hier in de rand van het bos. Vogels zullen daar een pit hebben laten vallen.

Van B naar C lopen we langs de wal met eiken en typisch voor een bosrand, veel opslag van berk, lijsterbes, kamperfoelie en bramen en een enkele beuk. Dit bosgedeelte is eigendom van het Marius Tonckensfonds. Het deel rechts van het pad, grotendeels larixen, zal binnen niet al te lange tijd worden gekapt en een nieuw bos zal worden ingeplant, met meer variatie aan houtsoorten.

Bij C gaan we rechtsaf en direct ziet u aan de rechterkant een tamme kastanje. Waarschijnlijk zijn de eekhoortjes, die hier ook veelvuldig voorkomen, de oorzaak van het planten van deze boom.

Eekhoortjes halen deze vruchten van de bomen bij huisnummer 7 aan de vaart.

Links ziet u sparren welke zijn geplant in 1992, na de kap van het rijpe hout. In dit gedeelte houden zich 's nachts reeën op. Meestal een stuk of vier. Totaal zijn er in de bossen en het veld eromheen wel eens 50 geteld. Naast de sparren links de jongste inplant. Bij de kap zijn hier de oudste dennen gespaard en jonge dennen zijn bijgeplant met wat eik. Op dit punt ziet u aan de rechterkant van het pad, een twintigtal meters het bos in, een groot mierennest. Deze nesten komen in dit deel meer voor en kunnen een hoogte bereiken van meer dan een meter.

Bij D gaan we linksaf. Deze laan is een hoofdontsluitingslaan voor het bos en begint bij de Koelenweg en loopt door tot de Schapenlaan. Rechts van de laan weer mierennesten en onder de bomen mooie mossen. Langs dit gedeelte laan geen eiken maar enkele zware sparren.

Bij E rechtsaf. Hier wel weer eiken langs het pad. Links en rechts sparrenbos. Langs de bosrand veel paddestoelen op oud hout.

Bij F gaan we linksaf en hier begint het bos van de erven Kan. De grond ligt hier wat lager en dat is direct te merken aan de vele opslag van boompjes langs het pad. Voldoende water aanwezig. Bosbesstruiken her en der. Oude boomstronken, waarvan het boven de grond uitstekende deel is begroeid met mos. Hier is de natuur als kunstenaar op z'n best. Ook de zaden van sparren hebben hier en goede voedingsbodem, zodat je in de berm van de weg ook vele "kerstboompjes" ziet.

Niet alleen in het voorjaar en de zomer hoor je hier de vogels. Ook in herfst en winter hoor je hier de Vlaamse Gaai en de vinken.

Bij G gaat de lange route rechtsaf en wil je wat korter dan kun je op dit punt even links op de wal weer rechtsaf gaan en in feite de richting FG vervolgen, maar dan niet over het pad maar over de wal.

Let op de fraaie beuk aan het begin. Dit pad over de wal is niet gebaad en je loopt over een pakket van tientallen jaren gevallen bladeren. Fraaie paddestoelen in de herfst en wie goed oplet ziet in een slootkant het verlaten hol van een vos.

De wandelaars van de lange route gaan dus bij G rechtsaf met links en rechts sparren, waaronder weer fraaie mossen. Ongeveer in het midden van dit gedeelte zijn aan beide zijden vakken gekapt en weer ingeplant met jonge boompjes. Links alleen larixen en rechts naast larixen ook dennen.

Bij H gaan we links en we zijn hier op het laagste deel van de route. In de sloten staat het water hier bijna het gehele jaar tot aan de rand. Het stroomt toe vanuit het oostelijk deel van het heideveld via greppels en slootjes en kan worden afgevoerd via de bermsloot bij H naar rechts naar de Koelenweg.

Na zeer grote regenval staat het hier onder water en moet u de wal links van het pad nemen om bij I te komen.

Bij I gaan we rechtsaf, een nieuw aangelegd pad tussen de bomen door. Hier beginnen de varens onder de bomen rechts al een heel tapijt te vormen. Ook hier weer fraaie mostapijten. We lopen hier op de grens van het natte deel rechts en het drogere deel links. Wanneer we de volgende laan passeren om over een gedeelte gekapt bos het pad te vervolgen zien we rechts duidelijk dat het daar veel natter is. Een broekbos is ontstaan. Links van het pad is hier spontaan heide gegroeid. Rechts van het pad jonge aanplant van sparren en dennen, maar ook lijsterbes en vooral berken schieten hier spontaan omhoog.

Bij J komen we op het eigendom van Staatsbosbeheer. Voor ons ligt de heide. Het pad naar rechts loopt dood. Hier heeft de tijd stilgestaan en als je het schrikdraad langs het heideveld even vergeet heb je een indruk hoe de markgenoten van Zuidvelde vroeger het gebied voor zich zagen als ze naar deze kant trokken om turf te graven in de veenputten die hier lagen aan de rand van de grote Smildeger venen.

Wij vervolgen onze route bij J echter naar links over het brede pad langs het heideveld. Gedeelten van het veld zijn geplagd en dit kun je nu goed zien, want daar groeit nu de mooiste heide. Op de niet afgeplagde delen zie je veel berkenopslag en grassen, vooral buntgras. Door begrazing probeert SBB het veld zo goed mogelijk vrij te houden van opslag.

Tussen pad en heideveld ligt veel dood hout. Mooie elfenbankjes op bijna dode berkenstammen. En wie hier op het juiste moment komt kan veel moois zien.

Een groep reeën op de heide, een roofvogel zwevend boven de heide, grote groepen overtrekkende ganzen in de late herfst, mooie vlinders in de zomer, veel soorten kevers, een adder of een ringslang.

De meeste kans om deze laatste soort tegen te komen is de tweede helft van juli, wanneer de Drentse rijwielvierdaagse begint.

Dan trekken de slangen van noord naar zuid, waarschijnlijk richting Norger petgaten. Er sneuvelt dan wel eens een exemplaar op de Koelenweg of op de Asserstraat c.q. Norgervaart.

Het best zijn ze waar te nemen wanneer ze het zandpad langs de stille kant van het kanaal nemen. Je kunt dan een heel groot gedeelte van het pad overzien en dan valt het snel op wanneer er iets kruipt.

Maar we lopen nu nog langs de heide en komen aan het eind van het pad bij K op de Schapenlaan. Vroeger liep langs de Schapenlaan vanaf de Asserstraat een fietspaadje tussen de bomen door over de heide naar het Zeyerveld. Het paadje is op de heide nog wel te zien, maar na het heideveld is het weggeploegd en als bouwland in gebruik genomen. Hier aan het eind van de Schapenlaan krijg je weer een mooie indruk van de oorspronkelijke oneffen ligging van het gebied. Goed zichtbaar links vooraan op de heide, maar ook in de natuurlijke glooiing van het bos naast het heideveld, ondanks de opgeworpen wallen.

Van K naar L is slechts enkele tientallen meters en bij L gaan we links het walletje op. Deze wal ligt rondom de laagte links, vermoedelijk het restant van een pingo. Het is begroeid met relatief dunne kromme boompjes, bijna allemaal berkjes.

Let op de vele omgevallen bomen met mooie zwammen.

Bij zeer veel regenval staat de laagte onder water. Dat geldt ook voor de laagte die vanaf hier naar rechts kijkende aan de overkant van de Schapenlaan ligt.

Probeer eens de reeenwissels te ontdekken op dit gedeelte van de route. Op rustige dagen kunt u hier luisteren naar de stilte.

Bij M aangekomen gaan we niet direct naar rechts, maar volgen de kromming van de wal tot het eind en zien dan voor ons een enkele jaren geleden gerestaureerd ven. Niet naar het water lopen, want u kunt er vast komen te zitten.

Terug naar M en daar het pad volgen door het uitgedunde bos met natuurlijke opslag van jonge sparren en andere boompjes.

Bij N komen de korte en lange route weer bij elkaar. De korte route, komend van links loopt over de wal en wie de lange route gelopen heeft kan hier nog even de veerkracht van de ondergrond op de wal voelen.

Van N naar O lopen we door een gedeelte bos, waar rechts onlangs is gekapt en waar links nog gekapt gaat worden. Het wordt niet kaal geslagen, maar het is de bedoeling om dit produktiebos een meer natuurlijker aanzien te geven met meer variaties aan houtsoorten.

Bij O naar rechts over een nieuw pad, iets slingerend tussen de boomwortels door en halverwege dit pad komen we bij een picknicktafel. "Jan van Leurs bankie"

We zijn nu ruim over de helft van de afstand en even rusten is niet gek. De bank zal ongetwijfeld niet schoon zijn, maar wie hier de natuur in gaat doet een oude handdoek in de rugzak en zo lost dit probleem zich weer op.

Zo het al een probleem is.

Deze bank staat aan de rand van weer een opgeschoond ven met z'n typische begroeiing en dierenleven. Mooie libellen in de zomer. Een specht in de boom, onderaan de stam een boomkruiper en boven aan de stam een boomklever en zo is er in elk jaargetijde wel wat bijzonders te zien.

Een half uurtje rustig blijven zitten en u staat oog in oog met een ree. Het is hier zeer drassig en hier beslist niet proberen langs het water te lopen. U kunt worden vastgezogen en de moerasgeest trekt u naar beneden. U bent gewaarschuwd.

Bij Q komen we weer op de Schapenlaan en gaan linksaf richting Asserstraat. Links ziet u onder de overgebleven bomen nieuwe vegetatie ontstaan. Het is hier nu veel lichter dan vroeger en dat geeft nieuwe soorten een kans. Het bos rechts van de Schapenlaan heeft weer een andere eigenaar en wel de familie Gerbrandy.

Bij R steken wij de straat over na eerst goed gekeken te hebben of het verkeer het toelaat. Kijk goed uit, vooral wanneer er kinderen bij zijn want het kan hier druk zijn en ook hier hebben de meeste mensen geen snelheidsmeter in de auto.

Bij T komen we bij de boerderij Huis ter Heide, behorend bij het bezit van het Marius Tonckensfonds, evenals het tegenover gelegen huis en de woningen er naast. Wanneer u een punt zoekt op het fietspad wat ligt in het verlengde van de as van het rechte deel van de Asserstraat en u draait u dan 180 graden om, dan ziet u voor u de baanderdeuren van de boerderij.

De weg liep vroeger door de boerderij, welke tevens logement was en hier kon de postkoets eventueel de paarden voeren en van paarden wisselen.

En de inzittenden uiteraard hun dorst lessen met waarschijnlijk iets anders dan water.

Deze boerderij heette in het begin "het Vaarhuis". Hier splits de Kolonievaart zich af van de Norgervaart en het was oorspronkelijk de bedoeling dat de Norgervaart zou worden gegraven tot Roden.

Er is aan beide zijden een begin gemaakt, maar het deel hier langs de Asserstraat is maar een eindje gegraven omdat men de onhaalbaarheid van het project al snel inzag.

De laagte aan de overzijde van de weg is het gedempte deel van het kanaal.

Bij T moeten we de straat weer oversteken naar het zandpad langs de Norgervaart.

Maar voor we dat doen lopen we nog even door naar de Kolonievaart en bekijken het sluisje.

De boven het water uitstekende delen zijn in het kader van het facelift project Huis ter Heide gerestaureerd.

Een infopaneel zal hier medio december 2002 worden geplaatst.

Ook de wandelroute is als onderdeel van dit project ontstaan.

Terug naar T en weer uitkijken bij het oversteken. Aan de andere kant van de straat kijken we nog even om naar de 4 met klimop begroeide eiken langs het fietspad voor de sluiswachterswoning.

Ten behoeve van de verkeersveiligheid zouden eigenlijk 2 eiken moeten worden gekapt, maar de provincie ziet hier vanaf en legt verkeersdrempels in de Asserstraat aan.

Bij V komen we bij een vissteiger voor invaliden, ook onderdeel van het facelift project. De kop van het kanaal zal landschappelijk worden verfraaiVan N naar O lopen we door een gedeelte bos, waar rechts onlangs is gekapt en waar links nog gekapt gaat worden. Het wordt niet kaal geslagen, maar het is de bedoeling om dit productiebos een meer natuurlijker aanzien te geven met meer variaties aan houtsoorten.

Bij O naar rechts over een nieuw pad, iets slingerend tussen de boomwortels door en halverwege dit pad komen we bij een picknicktafel. "Jan van Leurs bankie"

We zijn nu ruim over de helft van de afstand en even rusten is niet gek. De bank zal ongetwijfeld niet schoon zijn, maar wie hier de natuur in gaat doet een oude handdoek in de rugzak en zo lost dit probleem zich weer op.

Zo het al een probleem is.

Deze bank staat aan de rand van weer een opgeschoond ven met z'n typische begroeiing en dierenleven. Mooie libellen in de zomer. Een specht in de boom, onderaan de stam een boomkruiper en boven aan de stam een boomklever en zo is er in elk jaargetijde wel wat bijzonders te zien.

Een half uurtje rustig blijven zitten en u staat oog in oog met een ree. Het is hier zeer drassig en hier beslist niet proberen langs het water te lopen. U kunt worden vastgezogen en de moerasgeest trekt u naar beneden. U bent gewaarschuwd.

Bij Q komen we weer op de Schapenlaan en gaan linksaf richting Asserstraat. Links ziet u onder de overgebleven bomen nieuwe vegetatie ontstaan. Het is hier nu veel lichter dan vroeger en dat geeft nieuwe soorten een kans. Het bos rechts van de Schapenlaan heeft weer een andere eigenaar en wel de familie Gerbrandy.

Bij R steken wij de straat over na eerst goed gekeken te hebben of het verkeer het toelaat. Kijk goed uit, vooral wanneer er kinderen bij zijn want het kan hier druk zijn en ook hier hebben de meeste mensen geen snelheidsmeter in de auto.

Bij T komen we bij de boerderij Huis ter Heide, behorend bij het bezit van het Marius Tonckensfonds, evenals het tegenover gelegen huis en de woningen er naast. Wanneer u een punt zoekt op het fietspad wat ligt in het verlengde van de as van het rechte deel van de Asserstraat en u draait u dan 180 graden om, dan ziet u voor u de baanderdeuren van de boerderij.

De weg liep vroeger door de boerderij, welke tevens logement was en hier kon de postkoets eventueel de paarden voeren en van paarden wisselen.

En de inzittenden uiteraard hun dorst lessen met waarschijnlijk iets anders dan water.

Deze boerderij heette in het begin "het Vaarhuis". Hier splits de Kolonievaart zich af van de Norgervaart en het was oorspronkelijk de bedoeling dat de Norgervaart zou worden gegraven tot Roden.

Er is aan beide zijden een begin gemaakt, maar het deel hier langs de Asserstraat is maar een eindje gegraven omdat men de onhaalbaarheid van het project al snel inzag.

De laagte aan de overzijde van de weg is het gedempte deel van het kanaal.

Bij T moeten we de straat weer oversteken naar het zandpad langs de Norgervaart. Maar voor we dat doen lopen we nog even door naar de Koloniewaart en bekijken het sluisje.

De boven het water uitstekende delen zijn in het kader van het facelift project Huis ter Heide gerestaureerd. Een infopaneel d in het kader van de herinrichting Roden/Norg.

De stortplaats van de provincie tegenover de stijger zal dan ook verdwijnen en worden vergraven tot een natuurlijk geheel met het kanaal.

De walkant bij de vissteiger was vroeger een loswal waar schepen aanlegden voor het lossen en laden van allerlei producten. Ook de trekschuit van Assen naar Veenhuizen voer hier langs.

50 meter voorbij de vissteiger, op weg naar W ziet u aan de waterkant 2 wilde appelboompjes.

Opslag uit pitten die daar door onbekende oorzaak zijn terecht gekomen.

Deze wilde vruchtbomen komt u meer in dit gebied tegen, vooral in de Norger petgaten.

Let zomers eens op de vele soorten waterplanten in de vaart.

Helder en gezond viswater met alle soorten zoetwatervis.

In de bermstoot groeien varens en in de bermen mooie en grote paddenstoelen. Zomers kun je hier vele soorten vlinders aantreffen. In de kop van het kanaal een behoorlijk aantal ringslangen.

Bij W komen we op het best begaanbare deel van de route, het schelpenpaadje voorlangs de woningen aldaar.

Bij het bosje kunt u zondig nog even pauzeren op het bankje aldaar en vandaar kijkt u tussen het café aan de overzijde en de boerderij aldaar door naar de horizon, in het westen en dan kijkt u op de rand van het de Norger petgaten, het begin van het grote natuurgebied het Fochteloerveen.

Bij X zijn we bij de nieuwe Koelenwegbrug en gaan we linksaf naar het vertrekpunt bij de parkeerplaats.

Nog meer wandelen.

Wie dan nog niet genoeg gewandeld heeft kan er nog een traject aan vast knopen en steekt de brug over naar Y, het begin van het zandpad naar het Esmeer.

Een wandeling door het open landschap.

Weliswaar langs rechte lijnen, maar het geeft weer een hele andere beleving.

Tot aan de rand van de Norger petgaten is het 800 meter tussen akkers en langs een waterloop waarin u de zwanebloem kunt ontdekken. Het pad gaat dan verder door deels veen en heidegebied en rechts nog delen in agrarisch gebruik, doch dit is reeds in bezit van de overheid en wordt in het kader van de herinrichting Roden-Norg onttrokken aan de landbouw en toegevoegd aan het natuurgebied. Aan het eind van het pad moet u nog een honderd meter over het (afgeplagde) heideveld om bij het meer te komen.

Dit meer is een pingo, waar de kenmerkende wal rondom nog duidelijk aanwezig is.

U bevindt zich hier op het grondgebied van Natuurmonumenten en de toegang is uitsluitend voor leden.

U dient op de paden te blijven.

Langs het meer, vroeger zwembad voor Huis ter Heide (rechts) en Smilde (links), loopt een natuurlijk gevormd paadje.

Alle heidesoorten vindt u hier op korte afstand van elkaar.

U komt vanzelf uit op een zandpad, waar u langs een hoofdlaan met mooie beuken op de Koloniewaart komt.

Rechtsaf over het betonpad komt u weer bij het sluisje, waar de weg naar de parkeerplaats u inmiddels bekend is.

Ook kunt u halverwege het betonpad richting sluisje bij de waterloop rechtsaf gaan over het schouwpad. U komt dan weer op het zandpad naar het Esmeer, vanwaar u dan terug kunt naar de Koelenwegbrug en de parkeerplaats.

Huis ter Heide, november 2002.

Anne Post.